

MIGRÁCIÓS SZEMLE

Az Európai Számvevőszék a migránsok harmadik országokba való visszatérését és visszafogadását vizsgálja

Az Európai Számvevőszék vizsgálatot indított az irreguláris migránsok visszafogadása terén harmadik országokkal folytatott uniós együttműködés kapcsán, mely során a számvevők felméri, javult-e az együttműködés egyes harmadik országokkal a 2015 után hozott intézkedések nyomán. A napokban a Számvevőszék előzetes ellenőrzési jelentést tett közzé.

European Court of Auditors: Audit Preview: EU Migrant return policy – cooperation with third countries on readmission, 2020.07.28.

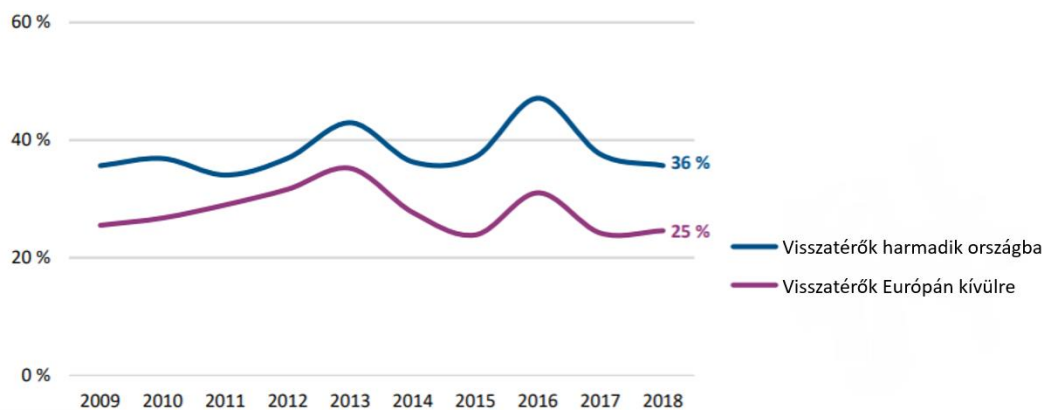
A hatékony és jól szervezett visszatérési politika az átfogó migrációs politika létfontosságú eleme; Leo Brincat, a Számvevőszék ellenőrzést vezető tagja a következőképpen nyilatkozott: „Az Unió és tagállamai számára sürgető kérdés a migráció lehető legjobb kezelése. Az Unió külső ellenőréneként a közelmúltban több szempontból is megvizsgáltuk a migránsok menekültstátuszára és az Unión belüli áthelyezésére irányuló intézkedéseket. Most a harmadik országokba való visszatérésüket és visszafogadásukat vesszük alaposabban górcső alá.”

Visszatérés és visszafogadás

A 2008/115/EC irányelv értelmében visszatérésnek nevezzük azt a folyamatot, amikor egy nem uniós állampolgár (önkéntesen vagy arra kötelezve) visszatér a származási országába vagy tranzitországba, vagy egy olyan nem tagállam országba, ahol befogadják.

2008 óta minden évben átlagosan félmillió külföldit köteleznek arra, hogy hagyja el az Európai Uniót a szabálytalan határátlépés vagy tartózkodás miatt, azonban az Európai Unió elhagyására kötelezett irreguláris migránsok kevesebb mint 38%-a tér vissza hazájába vagy annak az államnak a területére, melyről az Európai Unióba utazott, azonban az Európán kívüli visszatérések aránya még a 30%-ot sem éri el.

A vizsgálatban szerepet vállaló számvevők álláspontja szerint a visszatérések alacsony számának oka a migránsok származási országaival való együttműködési nehézség.

1. ábra Az Európai Unióból ténylegesen visszatérők aránya 2009 és 2018 között
(Forrás: Európai Számvevőszék, Eurostat adatok)

A valódi visszatérések száma megoszlik a kényszerű és az önkéntes visszatérések között.

A visszafogadás jogalapja, politikai kerete

A saját állampolgárok visszafogadása nemzetközi jogi kötelezettség, melynek jogalapját többek között az 1948. évi Az emberi jogok egyetemes nyilatkozatának (2) bekezdése fekteti le. Az Európai Unió és az AKCS-államok között 2000-ben aláírt Cotonoui megállapodás, valamint más az Unió valamennyi visszatérésre és visszafogadásra vonatkozó kétoldalú megállapodása kötelezik az aláíró országokat, hogy a tagállamok kérésére további formalitások nélkül visszafogadják az Unió területén illegálisan tartózkodó, majd onnan kiutasított állampolgáraikat.

2015-ben a Bizottság közzétette a visszaküldésre vonatkozó uniós cselekvési tervet, 2016-ban bevezette a migrációs partnerségi keretet, melynek elsődleges feladata a kiemelt származási és tranzitországokkal való jobb együttműködés elősegítése, majd 2017-ben elkészítette a visszaküldésre vonatkozó cselekvési terv aktualizált változatát. Ebben ajánlásokat fogalmazott meg a visszafogadás eredményességének fejlesztésére vonatkozóan. A visszafogadási kötelezettségek végrehajtásának megkönnyítése érdekében az Unió 18 jogilag kötelező erejű visszafogadási megállapodást kötött harmadik országokkal, többek között Nigériával és Tunéziával.

Származási ország	Az együttműködés és visszafogadás fajtája	Az Unió elhagyására utasított harmadik országbeli állampolgárok*	Az Unió elhagyására utasított harmadik országbeli állampolgárok, akik visszatértek harmadik országba*	Visszatérítetlen irreguláris migránsok*	Visszatérési arány*
Afganisztán	Megegyezés (2016)	29 544	3 924	25 620	13%
SzírIA	Nincs mandátum	26 992	1 793	25 199	7%
Marokkó	Folyamatban lévő tárgyalások (2016)	33 097	9 810	23 287	30%
Pakisztán	Megegyezés (2010)	24 237	7 294	16 943	30%
Iraq	Nincs mandátum	24 683	7 924	16 759	32%
Algéria	Meghatalmazás a tárgyalásra (2002)	20 711	4 245	16 466	20%
Nigéria	Folyamatban lévő tárgyalások (2016)	12 849	3 216	9 633	25%
Tunézia	Folyamatban lévő tárgyalások (2014)	11 908	2 814	9 094	24%
India	Nincs mandátum	15 283	7 480	7 803	49%
Banglades	Megegyezés (2017)	10 197	2 426	7 771	24%
Guinea	Megegyezés (2017)	7 511	291	7 220	4%
Összes		493 666	191 122	302 544	32%
Összes kivéve SzírIA**		190 020	49 424	140 596	26%

*Éves átlag 2014-2018

**Az Unió 2001-ben felfüggesztett minden kétoldalú együttműködést a szír hatóságokkal.

2. ábra A vissza nem térő irreguláris migránsok átlagos száma 2014 és 2018 között
 (Forrás: Európai Számvevőszék, Eurostat adatokra hivatkozva)

Összegzés

Jelenleg nem áll rendelkezésre átfogó összegzés az irreguláris migránsok visszafogadása terén harmadik országokkal folytatott együttműködés uniós finanszírozásáról, ennek ellenére a számvevők mintegy 59 olyan projektet azonosítottak, amelyek ezekhez az együttműködésekhez kapcsolódnak, összesen 641 millió euró értékben.

Az ellenőrzés középpontjában az a tíz származási ország áll, amelyek esetében a legnagyobb a vissza nem térő irreguláris migránsok száma (2. ábra), valamint vizsgálja és értékeli az ezen országokban az irreguláris migránsok visszafogadásának és az együttműködés fejlesztésének céljából létrehozott 20 uniós projekt teljesítményét is.

Az ellenőrzésről szóló teljes jelentés várhatóan 2021 nyarára készül el.